

SzKBE Hírmondó

A Szegedi Karszt- és
Barlangkutató Egyesület
időszakos kiadványa

41. szám

2011. szeptember 21.

Tartalom

Hírek – Ez történt	3
Hírek – Ez fog történni	4
Tudomány – Vass Béla: Visszaemlékezések a mecseki barlangkutatás hőskorára	4
Oktatás – Alapfokú barlangjáró tanfolyam eredmények.....	14
Objektív – Egyesületi hírek.....	17
Szubjektív – Székfoglaló az SZKBE új elnökétől.....	25
Barlangkutatás a nagyvilágban – Összefoglaló, Elveszett paradicsom, horvát expedíció.....	39
Mecsekinfó – SZKBE nyári kutatótábor.....	30
Ez történt – X. Agyagos Kupa	39
Mecsek: földtani terepgyakorlat.....	34
Világjárás – Üveghegyek között	31
Barlangász portrék –Csurka Mária.....	42
Rendszeres Egyesületi programok.....	45
Mecsek Háza.....	45
SZKBE illetékeseinek elérhetősége.....	47
Impresszum.....	48

- SZKBE Tisztújító közgyűlés, és kutatóhétvége, március 12-én Orfűn. (Részletek a 23-25. oldalon)
- Nyílt Nap a Mecsek Házában
- Agyagos kupa május 28-29. (részletek a 32. oldalon)

- **Megszületett Majer Maja
2011.05.31-én Gartulálunk!**

- Jótékonyági gyermektúrák a Trió barlangban– túra június Kovács-Lukoczki Georgina és Baranyai Robi szervezésében és vezetésével.
- Alapfokú barlangász tanfolyam február 11-június 26-ig (részletek a 14. oldalon)
- Egészségnap a Mecsek Házánál június 5.
- Elnökségi ülés június 26-án Budapesten (részletek a 18. oldalon)
- Turista szakkör – Nádasné vezetésével június 27-30
- Tehetséggondozó tábor Barta Karcsi vezetésével július 2-8.
- Mecsek Aktív Tábor 1. július 18-23.
- Nyári kutatótábor július 22- augusztus 7. (részletek a 30. oldalon)
- Mecsek Földtani Terepgyakorlat augusztus 3-9. (részletek a 34. oldalon)
- Mecsek Aktív Tábor 2. augusztus 15-20.
- Barlangász esküvő a föld alatt (Baradla-barlang) szeptember 17. (részletek a következő számban)
- Mecsek Háza kifestése szeptember 17-18. (részletek a következő számban)

HÍREK – Ez fog történni

- Lakatos Kupa, Alsóhegy szeptember 24-25.
- SZKBE elnökségi ülés október 8.
- Dél-Bükk barlangjai, november 12-13. szervező: Novotnik Gergő

TUDOMÁNY

Vass Béla Visszaemlékezések a mecseki barlangkutatók hőskorára (II.rész)

Orfú, Vízfő-forrás

A második világháború utáni időben Pécs városa vízellátási gondokkal küszködött. A vízmű a pécsi Tettye-forrás vizére települt. Ez a forrás, mint a karsztforrások általában nagyon ingadozó vízmennyiséget adott, és általában nyár végére, ősze a mennyiség olyan csökkenése következett be, mely komoly vízhiányt eredményezett.

Tettye-forrásház (fotó: BNE)

A város szakvéleményt kért az akkor már jónevű barlang- és karsztkutatótól, Kessler Huberttől. Abban az időben a Tettye-forráson kívül a várostól elég távol fakadó

Tortyogó rétegforrás adott még vizet a vízműnek. Ez a víz azonban kevés volt. A mélységi rétegek vízáradási lehetőségeit ez idő tájt még nem ismerték, így Kessler a Nyugati-Mecsek karsztforrásait kezdte vizsgálni. Ezek között vízáradás szempontjából messze kiemelkedett az orfűi Vízfő-forrás, ezért ennek kutatásához fogott.

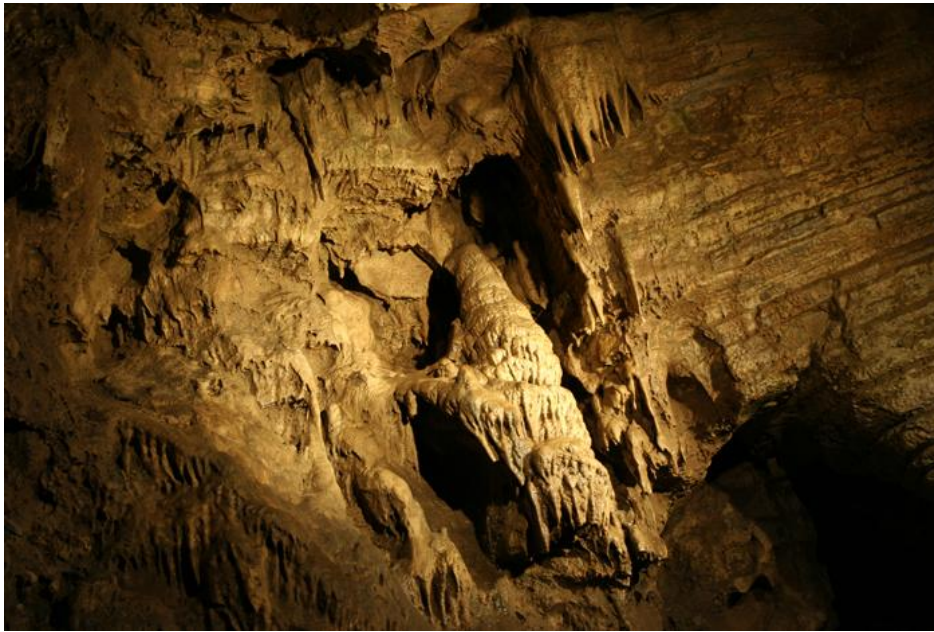
A forrás szifonnal kezdődik, ezt kísérelte meg leszívni, hogy tájékozódjon, ott nem lehetne-e a járat elzárásával kialakítani egy természetes föld alatti karsztvíztározót, és ezzel aránylag egyenletessé tenni a vízhozamot (vízgazdálkodás). A szifon azonban nem akart megnyílni, mivel a forrás adta nagy vízmennyiség nem tette lehetővé egy bizonyos alacsony vízszint elérése után a további szintsüllyesztést. Az időnként megnyíló szifonból vízesészajt hallottak. Nagyobb teljesítményű szivattyúkat nem tudtak szerezni, így abbahagyták a leszívást. A javaslat úgy szólt, hogy a város hajtson egy alagutat a Nyugati-Mecsek karszterületei alá, és mélyszintű vezetéssel gyűjtse össze az itteni karsztvizeket (Abaliget, Orfű, Kőlyuk), és azt vezesse Pécsre. Ez adott volna többletvizeket, amivel lehetett volna gazdálkodni is, azonban olyan sokba került volna, amennyi pénze a városnak nem volt.

A fentiekre tekintettel, amikor mi Kevi Lacival bekerültünk a Nyugat-mecseki-karszt kutatásába, többek között Kesslerhez fordultunk, így a fentieket tőle tudom. Kessler akkor már a Vízgazdálkodási Kutató Intézet (VITUKI) Karsztosztály vezetője volt, a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mérnöki karán végzett. Én később 1963-tól a Baranya Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának Építési, Közlekedési és Vízügyi Osztályán voltam vízügyi csoportvezető, feladataim közé tartozott a megyében vízművek és szennyvízközművek építése, fejlesztése, ezért amíg Kessler el nem ment a Magyar Alumíniumipari Tröszthez, sokszor fordultam hozzá szaktanácsért, mert kiváló karsztismerőnek és jó fantáziával megáldott tervezőnek tartottam. Úgy volt, hogy elvisz Albániába, a tiranai vízellátási szakvéleményt előkészítő útjára, azonban nekem az akkori munkahelyemen (MÁV Pécsi Igazgatósága) olyan rossz káderlapom volt 1956 után, hogy nem engedtek külföldre.

Mi Kevi Lacival nem a forrás, hanem a víznyelők felől kezdtük meg a kutatást. A Szárazkúti-víznyelőbe ereszkedtünk le, és kezdtük el bontani. A bontás egy darabig ment, amíg lent a nyelőben találtunk helyet az anyag elhelyezésére. A hiányos felszerelés oda vezetett, hogy egy meglazult kő a homlokomra esett (nem volt védősisak rajtam), és egy évig fejfájást okozott a kezeletlen agyrázkódás. Akkor otthagytuk a nyelőt, és Mánfai-kőlyukra mentünk át kutatni.

Kevi Laci 1956-ban disszidált, és Angliában az Egyetemet újra elvégezve (akkoriban az angolok csak angol diplomát ismertek el), geológusként Ausztráliában és Tasmániában dolgozott.

1958-ban Pécsen megalapították a Baranya Megyei Idegenforgalmi Hivatalt. A hivatal megkapta többek között az abaligeti, gazdátlanul lévő, de korábban idegenforgalmi látványosságként működtetett barlangot.

A Hivatal felkért engem, hogy segítsek a barlangot kiépíteni az idegenforgalom számára. Én elfogadtam a felkérést, de cserébe kértem, hogy ha nekem sikerül fiatalokból összehozni egy kutatócsoportot, adjanak megfelelő anyagi támogatást. Ezt meg is ígérték.

Abaligeti-barlang (fotó: BNE)

Először az Abaligeti-barlang járdáinak megtervezésében, a világítás (villamosítás) kiépítésében, a felső teremhez vezető feljárt lépcsőhídjának tervezésében majd kivitelezésében segítettünk. Kaptunk védőruhát, gumicsizmát, sisakot, Orfűn egy kis (6 m²-es) faházat, szerszámokat, köteleket, szóval felszereltek bennünket, és fizették a hétvégi kutatómunkának az autóbuzsköltségét, valamint minden évben nyáron 5.000 Ft-ot a kutatótábor kétheti ételmezejére. Ez akkor átlag nyolc főnek két hétre úgy volt elég, hogy mindenkinek minden nap megvolt a tábla csokoládéja és egyszeri vendéglői melegétele.

Az Abaligeti-barlang korszerű idegenforgalmi bemutathatóságának megépítése (betonjárda, korlát, lépcsők, villanyvilágítás, a tágasabb helyeken reflektor, stb.) után nekiláttunk a Nyugati-Mecsek legnagyobb karsztforrásához tartozó orfűi Vízfő-barlang kutatásának.

Először újra a Szárazkúti-nyelőt kezdtük mélyíteni. Rövidesen azonban a függőleges járat annyira elszűkült, hogy nem tudtunk továbbmenni. Akkor még robbantani nem tudtunk, de amúgy is a kitermelt anyagot már nem tudtuk a föld alatt elhelyezni, a felszínre szállításhoz pedig sok ember kellett volna, így abbahagytuk.

Orfű felé továbbhaladva, mintegy 70 méternyire az út jobboldali szélétől, találtunk egy zsombolyt, és ebben kezdtünk el dolgozni. Itt egy csodálatos cseppkőképződményt találtunk, az Oltárt, mely kb. 3 m magas hófehér kéregcseppkő. Egy idő után itt is elnehezült az anyagszállítás, úgyhogy megint abbahagytuk.

Megkísértem megszervezni egy szifonleszívást a forrásnál, ami nem volt egyszerű munka, tekintettel a forrás nagy vízhozamára.

Végül sikerült a Déldunántúli Vízügyi Igazgatóságtól 3 darab nagy teljesítményű benzinmotoros szivattyút szerezni (akkor még nem volt áram a forrás környékén), és

megkezdtek a szivattyúállások kiépítését. Megindultak a szivattyúk, és egy nap alatt olyan mélyre szívták le a vizet, hogy a szifonban légrés keletkezett, és be lehetett bújni az első üregbe. Ez persze fürdést jelentett a 11 °C-os vízben, ami nem volt kellemes dolog, és nem is lehetett sokáig bírni. A leszívás közben tovább folytatódott, csak akkor állt le, ha a szívócsövet meg kellett toldani. Az első üregbe – nagy méretei miatt – sok iszap halmozódott fel, úgyhogy, ha nem akartunk elsüllyedni, hidakat kellett építeni. A terem végén továbbvezető hasadék újabb szifonban folytatódott, és mivel a szívócsöveket már nem lehetett továbbépíteni, a munkát abba kellett hagyni. A szifonos hasadék felső szűk részéből mi is hallottuk egy vízesés hangjait, azonban ezen a szűk szakaszon nem lehetett átbújni. Ekkor végeztünk egy felderítő szabadtüdős merülést a szifonba (itt használtam életemben először bűvárszemüveget, amit akkor Bécsből hoztak nekem), melynek során kiderült, hogy csak úgy van reményünk a szifon leszívására, ha a szivattyúkat bevisszük a terembe. Ekkor felmértük a feltárt területet, hogy meghatározzuk a robbantás helyét, melyen keresztül a szivattyúkat be tudjuk vinni az üregbe. Ezek után leszereltünk és levonultunk, azzal, hogy majd a jövő évi tábor alkalmával folytatjuk. Méréseink alapján meghatároztuk a nyugalmi vízszint feletti robbantásos betörés legalkalmasabb helyét és irányát, majd megrendeltük a robbantási munkát. A munka egy hét alatt befejeződött, és megkezdhattuk a szivattyú állások kiépítését a belső teremben. A most már megnyitott üregekbe vezető robbantott járatot rácsos vasajtóval láttuk el. (De sokszor feltörték ezt az ajtót, mintha kincseket őriztünk volna benne!) A következő évi táborra ismét megkaptuk az előző évben is használt szivattyúkat. A szellőzetlen zárt tér miatt a megfelelő működéshez 10 méter hosszú kipufogócsöveket kellett összehegesztve kiépíteni és a robbantott bejáraton át kivezetni. Mi is a robbantott járaton át közlekedtünk, és aki megkísérelte korlátként használni a kipufogó csöveket, az rosszul járt. Több tenyérről leégett a bőr, amikor a szivattyúk is jártak, mire megtanultunk vigyázni magunkra.

A szivattyúk bevitele és elhelyezése után következett a most már hosszú szívócsövek szerelése. Ezt a munkát gondosan kellett végezni, mert a szívó oldal kényes a pontos zárásra, mert amennyiben levegőt kap, úgy rögtön elejti a vizet, és már nem szív a szivattyú. A 11 °C-os vízhőmérséklet miatt ez a szerelés nem volt valami kellemes munka. Volt olyan eset, hogy a munka után kifeküdtem a tűző napra a nyári melegben, de még 15 perc múlva is vacogott a fogam. Amikor már minden rendben volt, a szivattyúk elkezdtek dolgozni és a vízszint süllyedni kezdett. Ez bizony lassan ment, amiből arra következtettünk, hogy a szifonnak nagy tározókapacitása van. A szívócsövet a leszívás közben egyre mélyebbre kellett szerelni, ami lassította a munkát, de ezen nem tudtunk változtatni. Egy hét után értük el a szifonfeneket. A vízszint süllyedésével egyre erősebb lett a vízesés hangja.

Hiába értük el a szifonfeneket, a hasadék olyan keskeny volt, hogy a legvékonyabb fiú sem tudott átbújni. Nem volt más megoldás, újra robbantani kellett.

Ekkor már levizsgáztam a Bányaműszaki Felügyelőségen, és volt jogosítványom robbantások műszaki vezetésére, így minden gyorsabban ment. Az alsó szűkületben elhelyeztünk – a lehetőségekhez képest lefojtva – egy 5 kg-os paxit töltetet (innen van a Paxit-terem elnevezés), és felrobbantottuk. A keletkezett gázok kiszellőztetése után bebújtunk, és most már be is fértünk a nyíláson.

Egy széles és magas folyosó vezetett a Vizesés-terembe, majd innét felkapaszkodva, és átkelve a nagy szakadékon elértünk a cseppkövekkel sűrűn elzárt Cápaszájhoz, majd hason csúszva egy újabb terembe, melyből ráláttunk a harmadik szifonra. Örültünk az újonnan feltárt barlangrésznek, mely nagyméretű és tágas volt, sokirányú mellékfolyosóval, de az újabb szifon nem lelkesített bennünket. Ilyen távolságra már nem vihettük be a benzinmotoros szivattyúkat, villanyáram csatlakozási lehetőség akkor még nem volt a közelben, így nem maradt más hátra, mint a búvármunka. Ezt elő kellett készíteni, hiszen tudtuk, hogy a szivattyúk elvonulása után az alsó szakaszban 3-4 m-es víz lesz.

A második szifon felett a nyugalmi vízszint magasságában átjárást kellett biztosítani, újfent robbantással. A legmegfelelőbb hely kitűzése után az előző bejáratot készítő lőmestert bíztuk meg a munka elvégzésével. Az egyik robbantás után – és ez az utolsó volt – a már kitisztult levegőben bemenő lőmesterre ráesett egy, a fal agyagra települt cseppkő, komoly fejsérüléseket okozva.

A robbantott szakaszon most már könnyen közlekedve, megkezdtük egy hídsorozat kiépítését a vizesés teremig. Ez a híd bizony csak annyi helyet biztosított, hogy kúszva lehetett rajta közlekedni a Vizesés-teremig. A Vizesés-terembe erős alukábeleket feszítettünk ki, és arra függőhidat építettünk két palló szélességben. Utána a nagyszakadék felett is építettünk egy hidat és a szifon előtti hasadékba is. Így a búvármunkához szükséges közlekedési lehetőségek biztosítva voltak.

Először Budapestről érkező búvárok kísérleteztek: vezetőjük, Holly István, a Vass Imre barlangot feltáró testvérek egyike merült és 20 m-es távot ért el. Utána mi kezdtük meg a merülést az RKK2-es recirkulációs készülékekkel. Rónaki László és én merültünk. Minden merülésnél ketten öltöztünk be, de az egyik csak a biztosító kötelet kezelte, és készenlétben állt arra az esetre, ha menteni kellene.

A merülések hosszát fokozatosan növeltük, minden bűvár minden újabb merülésnél csak 5 méterrel mehetett tovább, ha ezt a távot elérte, a biztosító kötél kezelője visszahúzta. Az előrehaladást mindig a szifon mennyezetén végeztük, hogy a fenéken lévő iszapot ne kavarjuk fel. Akkoriban nálunk még nem volt könnyűbúvárképzés, és csak nehezen szerzett és fordított francia szakcikkek alapján képeztük magunkat. Mikor elértük a 30 m-es távot, kaptunk egy cikket, melyben azt írták, hogy a tiszta oxigén 15 m-es mélységben halált okozhat. Nem tudtuk, hogy ez vonatkozik-e a recirkulációs berendezésre is, és mivel mélységmérőnk nem volt, biztos, ami biztos alapon abbahagytuk a merülést. Így is félelmetes volt ez a munka az akkori körülmények között, hiszen a merüléshez csak a kutatóruhákat használtuk, és bizony a 11 °C-os víz nem volt kellemes. Megesett egy téli merülésnél, hogy mire a Vízfőtől a

közeli kis faházunkig felmentem, már alig tudtam mozogni, mert rám fagyott a ruha. Szét kellett hát nézni, hogy hogyan tudnánk sűrített levegős készüléket és neoprén ruhát szerezni.

Hosszas utánjárás után a Magyar Hidrológiai Társaság (MHT) jött a segítségünkre. Nekik bonyolult úton sikerült összekötetést találni a svájci AGA gyárral. Ez a gyár műszereket gyártott Bazelben, de éppen akkor megkezdte gyártani saját tervezésű könnyűbúvár készüléküket is. Ígértek kölcsönbe készüléket egy évre. Nekünk ki kellett próbálni, véleményezni és egy általuk megnevezett szaklapba cikket írni fényképes melléklettel. Vállaltuk a feltételeket, és kaptunk két készüléket. Az egyik csővezetékes, kisebb mélységű munkák elvégzésére készített készülék, ami nekünk nem felelt meg, a budapestiek tesztelték, a másik egy kétpalackos, sűrített levegős, modern könnyűbúvár készülék, melynek egész arcot beborító szemüvegébe bele volt építve a csutora, így ha valaki rosszul lett merülés közben, és elvesztette az eszméletét, a csutora nem eshetett ki a szájából, ami bizony legtöbbször halálos problémát idézett elő. Kaptunk neoprén ruhát és mélységmérőt. Csak egy probléma volt, éspedig az, hogy veszély esetére nincsen mentőkészülék.

A Magyar Vámhatóság kivetett 28 000 Ft vámot azzal, hogy ha egy éven belül visszaküldjük a készüléket, nem kell vámot fizetni. Ezt is vállaltuk, és elkezdtük a merülést ugyanúgy, mint a másik készülékekkel: 5 méterenként növelve a távot és szigorúan biztosító kötélen. Ismét ketten merültünk, Rónaki és jómagam. A kiürült palackokat a pécsi Szülészeti Klinika tudta megtölteni 200 bár nyomással. A palackok nyomáspróbáját a pécsi Szénbánya Vállalat bányamentő részlege végezte 300 bárral.

A merülések most is félelmetesek voltak, de sokat jelentett a neoprén ruha. Ez a ruha nem zárja ki a vizet, de csak pár mm-es rétegben engedi be, és nincs cserélődés, tehát ez a pár mm-es vízréteg is bemelegedik, és ez is hőszigetel. Csak addig kellemetlen, amíg behatol a hidegvíz, és a neoprén és a bőr között meg nem melegszik. Négyyszer fázik az ember. Először amikor a lábakat elborítja a víz, másodszer, amikor az alhas tájék kerül víz alá, harmadszor, amikor a mellét szorítja össze a hidegvíz, negyedszer pedig, amikor a fej kerül víz alá. Öreg búvárok megtanítottak bennünket arra, hogyan lehet két fázást megúszni. Ennek a receptje a következő: amikor a víz félcombig ér, az ember megáll és belepisil a neoprénbe, kicsit vár és tovább merül. A neoprén alá betóduló víz továbbnyomja a meleg „folyadékot” egész a mell felső részéig és így a négy fázásból kettő elmarad.

Sikerült elérni a 42 m-es távolságot és 24 m-es mélységet. Ennél a helynél az eddig minden irányba tág járat összeszűkül, és egy széles, de függőleges irányba szűk réteglap menti elvált nyílásban folytatódott. A nyílásba belefértem volna, de csak úgy, hogy a hátamról leveszem a készüléket és magam előtt tolom, mert a készülékkel együtt már nem fértem el. Bevallom őszintén, ehhez a manőverhez szükséges bátorság nem volt meg bennünk, így abbahagytuk. Nem adtuk fel, de abbahagytuk. A széles, de nem

tág hasadék tovább lejtett, tehát ez még nem a szifonfenék.

Most már sok gyakorlott és jól felszerelt bűvár egyesület van az országban, jó lenne, ha az egyik megkísérelné, és sikerre vinné ennek a szifonnak az átúszását. Amint a továbbiakban látni fogjuk, azóta a szifon vízmélysége 4 m-rel csökkent.

Komló várost a szénbányászat egyre növelte, de a városnak nem volt elég ivóvize, és nagyon sokszor vízhiány keserítette a bányászok életét. Akkor már a Baranya Megyei

Tanács Építési, Közlekedési és Vízügyi Osztályán dolgoztam, és az én feladataim közé tartozott vízművek építése, fejlesztése. Mivel a Komlóvízmű akkor már a Kőlyukig kiépült, és a Kőlyuki, Mélyvölgyi és Melegmányi barlangok vizét is Komlóra szállította vízellátási célokra, elhatároztam, hogy a Vízfő-forrás vizét is elszállítom Kőlyukig.

Kőlyuk (fotó: BNE)

A Kőlyuk és a Vízfő között a távolság légvonalban kerek 3 km. Kell tehát építeni egy vízkivételi művet (ehhez áram is kell), és 3 km nyomóvezetékét. Sajnos a terep olyan volt a két szállítási pont között, hogy 200 m-re magasodó hegyen át kellett megoldani a szállítást. Közben a Kőlyuki rendszer vízgyűjtőjét vizsgálva, találtunk egy nyelőt, amelyik Kőlyukra vitte a vizet és a 3 km-es vezetékfektetés 2 km-rel csökkent, mert elhatároztam, hogy a csővezetékét csak a nyelőig építem meg, és onnét a barlangrendszerrel használom fel vízvezetési célokra.

A vízkivételi műnek egy olyan épületet emeltünk, ami ma már ipari építészeti műemlék, akkor viszont pazarlás címen vizsgálat indult ellenem. De ez egy olyan történet, ami nem ide tartozik.

Tehát megépült a vízkivételi mű úgy, hogy a barlang bejárati részét nem bántottuk, megépült az 1,8 km-es vezeték, a víznyelőbe egy fogadó kaszkádsor, és megkezdődött a próbaüzem. A víznyelőbe 3 000 liter/perc vizet emeltünk át, és én ezt a vizet, amint megjelent a nyelőnél, 0,5 kg fluoreszcinnel megfestettem. Aztán átmentem Kőlyukra, és figyeltem. Érdekes dolog történt. Vízőrán mérve a vízhozamot a 3 000 l/perces vízmennyiség-növekedés kerek három óra múlva megjelent, míg a festék csak 7 óra múlva. Ez azt bizonyítja, hogy a nagyobb többletvíz (árvíz) maga előtt nyomja a felhalmozott barlangi vizet, és nem egy átbukó árvízként rohan végig a barlangon.

A Vízfőnél már korábban építettünk egy vízmércét. Ezen tíz éven keresztül

mértük a vízmennyiségeket: a napi átlagos hozam kereken 8 200 m³/nap. A legnagyobb nem duzzasztott vízmennyiség 2 200 liter/secundum. A legkisebb vízmennyiség kerek 500 m³/nap. Elhatároztuk, hogy az egyenletesebb vízhozam érdekében megkíséreljük a vízduzzasztási lehetőség kiépítését. Ennek érdekében a Vizesés-terem feletti átbukási ponton építettünk egy elzárógátat vasbetonból. Aki egyszer megpróbál hason fekve 20 mm-es betonvasat hajlítani, és szintén hason fekve vízzáró zsalufalakat kiépíteni, az el tudja képzelni mennyi nehézséggel kellett megküzdeni. A gátba beépítettünk egy 40 x 60 cm-es átbúvó nyílást, ahol át lehetett menni a harmadik szifonhoz. Elzártuk az átbúvó nyílást, melyen volt egy 200 m-es kifolyócső és tolózár, ezután vártunk egy nagyobb esőt. A nagyobb eső augusztus végén megjött, a visszaduzzadt víz nyomereje egy rég eltömődött járatból kilőtte a dugót, és a víz most már nem a vizesésen bukott át, hanem a Vizesés-terem fenekén megnyílt nyíláson át távozott. Így lett a szifon vízszintje 4 m-rel alacsonyabb, hiszen ennyi volt a víz bukási magassága a vizesésnél. Lebontottuk a gát búbónyílását elzáró acéllapot, és átbújva láttuk, hogy a szifon vízszintje valóban lecsökkent. Az így felszabadult hatalmas nyílás közepén egy nagy szikla állt ki az iszapból. Azt hittük, ez a szikla szálaban áll. Közben a Vizesés-teremben megnyílt függőleges nyílásba beraktunk két darab BIBÓ3-as szivattyút és megkezdtek a víz leszívását. Újabb 6 m-rel csökkentettük a szifon vízszintjét, de sajnos semmilyen irányba nem találtunk szabad folytatást. A szivattyúk az akkori vízhozamot nem tudták tovább süllyeszteni. A harmadik szifon ebben a mélységben hatalmas belső terét vizsgálva arra a megállapításra jutottunk, hogy méreteire tekintettel ez egy őskarszt maradvány lehet, ami iszappal ma már jócskán eltömődött. Azután felmásztunk a gáthoz, és amikor megkezdtek az átbújást, a szifon lemenő ágában lévő szikla, amiről méretei miatt azt hittük, hogy szálaban álló, hatalmas zajjal a sziklafalakat megremegetve lezuhant. Szerencsénk volt.

Aztán a kitörési nyílások elbetonozásával még egyszer megkíséreltük a duzzasztást, de újabb kitörés lett a vége 2 bár nyomásnál. A 2 bár nyomás azt jelentette, hogy kerek 20 m magas duzzasztást értünk el. A kitörés után a mérce 6 000 liter/secundum hozamot mért, és a Pécsi-tó vízszint-regisztrálója 80 cm-es emelkedést jelzett, pedig működött az árvízi túlfolyó a gátnál. Ezekből a jelekből arra lehet következtetni, hogy a Vízfő-forrásnak nagyon nagy földalatti tározó tere van, és mivel éves átlagos hozama meghaladja a 3 millió m³-t, érdemes lenne a tározási lehetőséget tovább építeni.

Időközben a csoport egyik tagja, Partényi Zoltán az Pécs-Abaliget közti út és a Szuadó-völgy találkozásánál az út mellett talált egy megnyílóban lévő, ma már inaktív nyelőt, melyet elneveztek Achilles-nyelőnek, mivel ezen keresztül remélték a barlang feltárását. Ezt a nyelőt, mint sok más nyelőt ebben a völgyben, az útépités alkalmával mesterségesen tömték el. Elkezdtek a nyelő bontását. Elég gyorsan haladtunk, hiszen az eltömő anyag még nem tömörödött.

Időközben kezdtünk annak az évnek a végére jutni, amely évre a vámmentességünk szólt. Jeleztük a kölcsönző, a svájci AGA gyár könnyűbúvár szakosztálya felé, hogy visszaküldjük köszönettel a készülékeket. Azt válaszolta, hogy sikeres munkánk és az adott jó képes cikk fejében, amely egy spanyol szaklapban jelent meg, nekünk adják a felszerelést. Ennek nagyon megörültünk, csak nem volt annyi pénzünk, hogy a vámot kifizessük. Kérvényeztük annak elengedését, de kérésünkre nemleges választ kaptunk, amit semmi megkerülő úttal nem tudtunk megváltoztatni. Visszaküldtük hát a felszerelést, és az egyesület elnökét, Hans Rudi Ehgler urat meghívtuk két hétre Magyarországra. Az elnök egy hónap múlva írt, és közölte velünk, hogy a svájci magyar Követségtől nem kapott vízumot. A külügyminisztériumhoz fordultunk segítségért, ahonnan szóban azt a választ kaptuk, hogy az illető személy 1956-ban az ellenforradalmat segítette. Így volt-e vagy sem, nem tudom. Ekkor egy alkalmi ismerőssel, aki Bazelba utazott, küldtünk az elnöknek egy üveg tokaji aszút, ezzel a kapcsolat meg is szűnt. Ma is hálásak vagyunk a segítségért.

Közben a nyelőben elértünk egy szűkületet, mely négy méter hosszú volt, függőleges, csak felfelé tartott kezekkel lehetett benne mozogni, ami lefele nem jelentett problémát, de lefele ezt a négyméteres szakaszt 20 perc alatt tudtam csak megtenni. Ahányszor átmentünk rajta, annyiszor átkoztuk ezt a részt, de ez nem segítette elő a probléma megoldását. A szűk szakasz után egy, a mecseki méretekhez képest hatalmas üreget találtunk, így valahogy meg kellett oldani a szűkület problémáját. A bánya megígérte a robbantást, amely azonban félresikeredett, mert a szűkület feletti nagy kő is lezuhant a robbantás nyomására és most már teljesen eltorlaszolta a járatot. A lezuhant, mintegy 3 m³ nagyságú követ végül is sikerült szétlőnünk és a szűkületet kitágítanunk. Utána ebbe a szakaszba egy vaslétrát helyeztünk, és megvizsgáltuk a nagytermet a továbbjutási lehetőség szempontjából, hiszen a terem egy nagy omlás teteje volt. Találtunk is egy hasadékot, melybe beöntött víz vagy a beledobott kő sokáig zörögve zuhant, így itt kezdtük meg a bontást. Kb. 30 m-es függőleges járat után elértük a folyóvizet. Mire azonban ide elértünk, és továbbvezető nyílást találtunk, a kitermelt anyagot elhelyezni nem tudtuk, így nem volt más hátra, mint abbahagyni a bontást. Az Uránbányához fordultunk segítségért.

Az Uránbánya segített. A Szuadó-völgyből hajtott le egy 40 fokos dőlésű lejtaknát arra a pontra, ahol a vizet megtaláltuk. A lejtaknát ellátták vágánnyal, kaptunk egy 1,5 m³-es csillét és egy nagy áttételű kézi csörlőt a csille felhúzására, egy csilleborítót, melynek segítségével a lejtakna csilléjét ki lehetett borítani egy kisebb csillébe, majd ennek egy külszíni vágányt úgy, hogy a kitermelt anyagot a felszínen tovább szállíthattuk. Így aztán magunk termeltük tovább a lenti hatalmas üregeket kitöltő homokköves hordalékot. Csak a lejtaknai csille felhúzásáért nem lelkesedtünk, mivel a nagy áttétel miatt 1 860-szor kellett a hajtókart két embernek körültekerni, amíg a megrakott, kéttonnás csille felért.

Ismét a bányához fordultunk segítségért. Kaptunk is 800 m kézcsukló vastagságú több eres gumikábelt vastag réz erekkel. Ennek a lefektetése, majd fákra való

felszerelése nem volt könnyű feladat, de végül is megcsináltuk, és az Uránbánya felszerelt a csörlőre egy megfelelő nagyságú villanymotort, és bekapcsolta a hálózatba a kábelt. A lejtakna elejében volt az áramelosztó, melyre kaptunk egy 42 V-os trafót, és a villanyvilágítást is megoldottuk. Most már könnyen ment a munka. A munkahelyen a folyó vizet követtük, mert csak ez vezethetett bennünket a szabad, nagyobb szelvényű járatokba. A folyó víz valószínűleg a szomszédos völgy – melyben több nyelő is van – vize, és a Szuadó-barlangba csatlakozik vele. A lenti nagy üregek kitisztítása után a víz egy egész szűk járatban folyt, amit tágítani kellett. Tekintettel arra, hogy a kőzet itt szálaban álló volt, a tágítás csak robbantással történhetett. Ismét a bánya segített. Mi minden esetben villamos fúróval megfúrtuk a robbantási lyukakat, majd szóltunk a bányának, hogy milyen és mennyi gyutacs és robbanóanyag kell, és ők kijöttek és ellőtték a töltetet. Egy lövéssel átlag 1 m-t haladtunk előre.

A mesterségesen hajtott lejtakna végétől több irányba 50 m-t haladtunk előre. Ebből a vízszintesen, a folyó víz felett robbantással hajtott vágat 16 m volt. Hogy a

hóolvadások, nagyobb záporok árvizeit ne kapjuk a nyakunkba, a Szuadó-völgy felső szakaszán lévő nyelőket állandóan tisztán tartottuk. Én ekkor már nyugdíjas voltam, és egy síelés alkalmával olyan csúnyán estem sziklák közé, hogy másfél évig csak mankóval tudtam közlekedni. Mankózva nagyon nehéz barlangászni, így aztán a Szuadó-nyelők eltömődtek, a víz lefolyt, betört a munkahelyre, és tele rakta hordalékkal az általunk robbantott vízszintes szakaszt. Így aztán itt is abbahagytuk a további feltárást.

Vízfő-forrásnál a „gombaház”
(fotó: BNE)

Véleményem szerint a harmadik szifon átúszását meg lehetne kísérelni egy jól felszerelt könnyűbúvár csoportnak, hiszen világviszonylatban van már példa 40-50 m mély és kilométer hosszú szifonok átúszására. A felszínről való további kísérlet arra, hogy a barlang középső (általában ez a szakasz a legkönnyebben járható és legszebb minden barlangnál) szakaszába bejusson egy kutató társaság, a Rumba-nyelőből a legbiztosabb. Tekintettel arra, hogy a Vízfő-barlang a Mecsek legnagyobb barlangrendszere, és Komló már nem igényli a barlang vizét, le kellene szállni a barlangi ivóvízkivételről, ami úgysem felel meg a 123/1997-es számú kormányrendelet előírásainak, és a barlangot idegenforgalmi célokra feltárni, hiszen Orfű a megye egyik legnagyobb idegenforgalmi központja.

Oktatás

Ország János

EREDMÉNYEK

Alapfokú barlangjáró tanfolyam
Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület
2011. február 11. – június 26.

A 2011-es év első fele sok munkával telt az SZKBE oktatásban résztvevői számára. Az Egyesületünk két évente alapfokú barlangjáró tanfolyamot szervez. Az idei tanfolyam a 6. alkalom volt, amire 12 fő jelentkezett. Budapestről: Bacsu Dóra, Csurka Mária, Gyenes Gábor, Kizlinger Mónika, Pál Zsolt, Sági Adrienn, Sági Bence, Schwarcz Dénes, Szabó Péter, Tóth Zoli, Várhegyi Emese és Pécsről: Kis (Csüngi) László.

A tanfolyam február 11-én kezdődött egy intenzív kétnapos előadássorozattal, ami igen fárasztó volt, megterhelte az agyakat és az ülőgumókat egyaránt, de nagyon jó hangulatban telt. Itt köszönetet kell mondjak az összes előadónak, azoknak is, akik a második márciusi előadássorozaton remekeltek, hogy társadalmi munkában, nagy szeretettel átadták tudásukat a hallgatóknak!

Így kezdődött...(fotó: BNE)

Az előadások mellett természetesen barlangokban is jártunk. Gyakorlatilag minden második hétvégén utaztunk valahová. A Mecsekben megnéztük a Spirál-barlangot, az Abaligeti-barlang Nyugati 2-es oldalágát, a Vízfő-barlangot és a Mészégető-barlangot. A Pilisben kalandozhattunk az idén harmadik leghosszabb és harmadik legmélyebb barlanggá előlépett Ariadné-barlangrendszerben (Leány-Legény-barlangrendszer és Vacska-barlang). A Bükkben túráztunk a Szepesi-Láner-barlangrendszerben, a Speizi-barlangban és a Létrási-vizes-barlangban. A Balaton-felvidéken meglátogattuk a Csodabogyós-barlangot, a Tapolcai-tavasbarlangot, a Korház-barlangot és a Cserszegtomaji-kútbarlangot.

A tanfolyam talán legnehezebb része volt technikailag és fizikailag egyaránt az Alsó-hegyre szervezett túra, ahol a Vecsembükki-zsombolyba és a Baglyokszakadékába küzdöttük le és fel magunkat. No meg a Budai-karszt, ahol a Szemlő-hegyi-barlangban részt vettünk egy kis bontásban és gyakorlatilag hetente gyakoroltunk a Mátyás-hegyi-barlangban.

Mesi, a fal meg a kötél...(fotó:Szabó Péter)

Természetesen a kötéltechnika megtanulása sem maradhatott el. Heti gyakorisággal lógtunk fán, sziklafalon, bármin, hogy csiszoljuk a tudásunkat. Itt is külön köszönet jár az oktatóknak, hogy az amúgy sem ritka tanfolyami események közepette vállalták a heti oktatást! A tanfolyam összességében fárasztó volt nemcsak az oktatóknak, hanem a tanfolyamosoknak is.

Néha előfordultak összezörrenések és szervezési nehézségek. Nem kis feladat elé állított bennünket Peti speciális egészségi állapota, de azt gondolom, hogy összességében jól sikerült, eredményes volt a tanfolyam.

A vizsgára június 26-án került sor. Sajnos Móni idejekorán abbahagyta a tanfolyamot. Marcsi pedig, mivel 27-én államvizsgázott, nem vállalta a megmérettetést. Bence kérte, hogy a központi vizsgára jelentsük be (július 3.), így végül 9-en álltak a vizsgáztatók el.

Sági Bence és a gubancok...(fotó: Szabó Péter)

Reggel 8 óra 30-tól írták meg az MKBT Oktatási Bizottsággal egyeztetett elméleti tesztlapot, amit magunk javítottunk. A gyakorlati vizsgára a korábbi évekhez hasonlóan független, külsős oktatókat kértünk fel. A sziklafalon Király Gáborék, a barlangban Kocsis Gyuri ellenőrzött. Bár a sziklafalon volt egy kis dökögés, végül mindenki sikeresen vette az akadályt. A következő héten Bence is ügyesen levizsgázott, így újabb 10 fő végezte el az alapfokú tanfolyamot. Marcsinak ezután keresünk még egy vizsgalehetőséget.

Egyesületünk életében mára 82 fő végezte el sikeresen az alapfokú barlangjáró tanfolyamot. Szigetvári Istvánnak külön köszönettel tartozunk az áldozatos munkájáért, a szervezésért, az oktatásért! Köszönet, Pisti!

Persze az oktatás más területén sem pihentek a fejlődni vágyók. Tihanyi Keve, Mészáros (Joe) József, Mátyus Kornél és Kertész Anikó sikeresen levizsgázott a központi vizsgán T1 technikai szintből. Mivel idén új rendszert vezettek be, most nem jutott be senki automatikusan a T2 tanfolyamra, hanem a 2012 tavaszán induló tanfolyam előestéjén újra meg kell mérettetniük (csomózás, kötélpálya). S csak a felmérő alapján lehet bekerülni a tanfolyamra. Szurkolunk nekik!

Szigetvári Pisti a ki-, begubancoló..
(fotó: Szabó Péter)

Raisz Péter barátunk és Hegedűs (Manett) Anett barátnénk pedig részt vett az ideai T2 tanfolyamon, amit sikeresen elvégzett. Gratulálunk Peti és Mani! Irány a túravezetői! Ha már itt tartunk: Szigetvári István és Klenk Péter éppen most végzi a túravezetői tanfolyamot. Ősszel a Mecsek ad otthont a tanfolyamnak, így ez az év még nem ért véget számukra sem. Sikeres vizsgát kívánunk, jó szerencsét!

Röviden a jövőről: 2012 tavaszán valószínűleg újra tartunk egy T1 tanfolyamot. Mivel nagy volt tavaly az érdeklődés az elején, de a végére már igen kevesen jártak, valószínűleg bevezetünk egy jelképes tanfolyami díjat, hogy mindenki komolyan vegye a tanfolyamot, ne csak az oktatók. Reméljük, a 2012 júniusi központi T1-es vizsgára sokan jelentkeznek majd. Szintén reméljük, hogy a jövő tavaszi T2 tanfolyamra Keve, Joe, Kornél és Anikó is bejut, és sikeresen elvégzi azt.

Jelenleg az SZKBE tagjai között 2 fő aktív kutatásvezető, 3 fő aktív túravezető és 2 fő túravezetői vizsga előtt áll, 3 fő T2 szintű és 4 fő T1 szintű barlangász van. További jó tanulást és eredményes oktatást mindenkinek!

Jegyzőkönyv a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület 2011. március 12-i Tisztújító közgyűléséről

Tarnai Tamás egyesületi elnök 10.00-kor megállapította, hogy a közgyűlés nem szavazóképes. A 64 aktív tagból 20 volt jelen. A közgyűlést az elnök, a meghívóban feltüntetett időpontra újra összehívta.

Tarnai Tamás egyesületi elnök 10.30-kor megállapította, hogy a közgyűlés szavazóképes, és megnyitotta az ülést.

I. Éves beszámolók:

Elnöki beszámoló

Elnöki beszámoló (fotó: BNE)

- Az .év első felében hatékony volt a kutatási rendszer, de a kutatási programvezető lemondása után, a kutatás akadozott. Jelenleg sincs kutatási programvezető.
- Az elnökségi ülések jó hangulatúak, hatékonyak, de ritkábbak voltak.
- Nagy eredmény az új egyesületi honlap
- A hétközi túrák rendszeresen, több csoportban zajlanak, de jobb lenne, ha közös programok lennének
- Pályázati források elakadtak, az új pályázati rendszer nem optimális az egyesület számára, így a pártoló tagok és az Szja 1% szerepe még jelentősebb az egyesület finanszírozásában. Az egyesület gondnoka
- külföldre ment dolgozni, az Ő munkáját részben alkalmi munkaként ki lesz adva, illetve önkéntesek végzik. Az egyesület új alkalmazottja Lilla.

A közgyűlés az elnöki beszámolót egyhangúan elfogadta.

Titkári beszámoló (Bauer Márton)

Bauer Márton titkár röviden beszámolt a 2010. évben történt titkári munkáról. 2010-ben 5 elnökségi ülés történt, illetve több évre visszamenőleg megtörtént a tagsági státuszok pontosítása.

A közgyűlés a titkári beszámolót egyhangúan elfogadta.

Titkári beszámoló (fotó: BNE)

Elnökségi beszámolók

- Szigetvári István: Minden rendben talált, szerinte az elnökség hatékonyan tudott működni a 2010. évben
- Ország János: A 2010 évi rendkívüli árvíz elárasztotta a barlangok végpontjait, melyek kutatása így gátolt volt, melynek következtében a 2011.évben rendszeres vízszint monitorozás fog történni. A 2010. évi T1-es

tanfolyam igen sikeres volt, illetve ebben az évben jelentősen nőtt az egyesület Technikai II. vizsgával rendelkező tagjainak száma.

- Szabó Péter: Az Elnökség működését hatékonynak látta, az elnökségi tagok közötti együtt működés megy. A jövőre való tekintettel nagyobb odafigyelést javasol az egyesület eszközparkjának karbantartására, javasolja egy „Hiba-könyv” bevezetését, melybe bármelyik egyesületi tag beleírhatja az eszközpark hibáit.
- Rostás Attila: Szintén mindent hatékonynak talált az egyesület elnökségének működésében

A közgyűlés az összes Elnökségi tag beszámolóját egyhangúan elfogadta.

Ellenőrző bizottsági beszámoló (Turi Barna)

Az ellenőrző bizottság beszámolóját Turi Barna az Ellenőrző bizottság elnöke tartotta meg. Kifogásolta, hogy a 2010. évi elnökségi jegyzőkönyvek közül mindösszesen csak 1 darab található meg az egyesületi honlapon. Illetve az ellenőrző bizottság véleményét közvetítve javasolja, hogy a jövőben a közhasznú programokra nagyobb hangsúlyt fektessen az egyesület.

A közgyűlés az Ellenőrző bizottság beszámolóját egyhangúan elfogadta.

Közhasznúsági beszámoló (Tarnai Tamás):

Tarnai Tamás elnök először röviden vázolta az egyesület céljait (Feltáró barlangkutatás, elméleti háttérkutatás, Természet és Környezet nevelési program, oktatás), majd beszámolt a 2010.évben megvalósult ilyen irányú programokról.

A közgyűlés a közhasznúsági jelentést egyhangúan elfogadta.

Alapszabály módosítás

A közgyűlés során az alapszabály módosítása nem történt meg, az ilyen irányú javaslatok visszavonásra került.

Éves tagdíj meghatározása

A közgyűlés az elnökség javaslatát egyhangúan megszavazta, így 2012-től Az egyesület évi tagdíja 6000 Ft-ra emelkedik. Az a személy, aki a tárgyév közgyűléséig befizeti 5000ft, kereset nélküli tag, nyugdíjas és diák 4000 Ft- tagdíjat kell fizessen, illetve családi kedvezmény lép életbe, mely szerint 1 fő rendes tag, a többi családtag pedig a rendes tagi díj 50%-át kell fizesse.

II. A Választási Bizottság megválasztása:

A Közgyűlés megválasztotta Szőke Emíliát a választási Bizottság elnökének, Tóth Juditot és Keserű Bernadettet pedig választási bizottsági tagoknak.

III. Az Egyesület Tisztségviselőinek megválasztás:

Elnökválasztás

- Jelöltek: Nagy Géza
- A közgyűlés Nagy Géza 18 szavazattal Elnöknek szavazta meg.

Titkárválasztás

- Jelöltek: Csurka Mária
- A közgyűlés Csurka Máriát 18 szavazattal Titkárnak szavazta meg.

Elnökségi tagok megválasztás

- Jelöltek: Szigetvári István, Balogh Balázs, Rostás Attila, Ország János, Sági Adrienn, Gyenes Gábor, Szabó Péter
- A közgyűlés Szigetvári Istvánt 18, Rostás Attilát 15, Szabó Pétert 15 és Ország Jánost 12 szavazattal elnökségi tagnak szavazta meg.

Ellenőrző bizottság elnöke

- Jelöltek: Turi Barna
- A közgyűlés Turi Barnát az Ellenőrző bizottság elnökének szavazta meg 18 szavazattal

Ellenőrző bizottsági tagok

- Jelöltek: Beregi Nagy Edit, Balogh Balázs, Gyenes Gábor

Az új elnök (fotó: BNE)

- A közgyűlés Balogh Balázst 12 és Gyenes Gábort 15 szavazattal Ellenőrző bizottsági tagnak szavazta meg.

Elnök

Választási bizottsági elnök

Kelt: Orfű, 2011.03.12

Jegyzőkönyv a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület 2011. június 26-i elnökségi üléséről

Helyszín:

Budapest, Szépvölgyi út

Időpont:

2011.06.26. 18:00-19:30

Tervezett napirendi pontok:

A jelen jegyzőkönyvhöz csatolt meghívó szerint (1. melléklet)

Jelenlévők:

Nagy Géza, Csurka Mária, Szabó Péter, Szigetvári István, Ország János, Tarnai Tamás, Turi Barna, Gyenes Gábor

Szavazásra jogosult jelenlévők:

Nagy Géza elnök, Csurka Mária titkár, Szabó Péter elnökségi tag, Szigetvári István elnökségi tag, Ország János elnökségi tag.

Nagy Géza elnök megállapította, hogy a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület elnöksége szavazóképes. A jegyzőkönyv vezetését Ország János végezte.

Elnökségi Határozatok

2011/06/26/1. sz. határozat:

Az elnökség elfogadta és hitelesítette a 2011.03.12-i elnökségi ülés jegyzőkönyvét.

Szavazás

eredménye: igen: 5 nem: 0 tartózkodik: 0

2011/06/26/2. sz. határozat:

Az elnökség elfogadta Kis László tagfelvételét.

Szavazás

eredménye: igen: 5 nem: 0 tartózkodik: 0

Az elnökség elfogadta Ambrus Gergő és Mátyus Kornél megújított tagfelvételét.

Szavazás

eredménye: igen: 5 nem: 0 tartózkodik: 0

Az elnökség nem fogadta el Főző Péter megújított tagfelvételét. Mivel szavazategyenlőség alakult ki, az Alapszabály 18. § (1) alapján az elnök szavazata döntő értékű volt.

Szavazás

eredménye: igen: 2 nem: 2 tartózkodik: 1

2011/06/26/3. sz. határozat:

Tarnai Tamás ismertette a pénzügyi helyzetet. Elmondta, hogy aláírás előtt áll két munkaszerződés, amelyek pénzügyi tartalékot képezhetnek az egyesület számára. Tájékoztatta az elnökséget, hogy szeptemberben operatív munkamegbeszélést szerveznek, amire minden tenni akaró tagtársat szívesen látnak. A pénzügyi beszámolót az elnökség egyhangúlag elfogadta.

Szavazás

eredménye: igen: 5 nem: 0 tartózkodik: 0

2011/06/26/4. sz. határozat:

Az elnökség kitűzte a következő elnökségi időpontját és helyszínét. 2011.08.06. szombat este 18:00, Orfű, nyári tábor.

Szavazás

eredménye: igen: 5 nem: 0 tartózkodik: 0

Egyebek:

1, Alapszabály módosítás

felelős: Nagy Géza

Nagy Géza és Tarnai Tamás megvizsgálják az alapszabálymódosítás lehetőségét az elnöki poszt megosztása ügyében.

2, Bírósági bejegyzés, taglista

felelős: Ország János

Nagy Géza érdeklődött, hogy a közgyűlés határozata bejegyzésre került-e már a bíróságon. Felvetődött a taglista aktualizálása is. Ország János vállalta, hogy Bauer Mártontól megkérdezi mindkét ügy jelenlegi állását.

3, Alapfokú tanfolyam

Szigetvári István és Ország János beszámoltak a 2011. évi alapfokú tanfolyam eredményéről.

4, 2011. évi nyári tábor

Tarnai Tamás beszámolt a 2011. évi nyári tábor előkészületeiről.

5, Egyesületi programok

felelős: Nagy Géza

Nagy Géza javasolta az egyesület összekovácsolásának céljából egy fotópályázat kihirdetését. Témák: közösségi élet, barlang és táj. A fotópályázat menetét, a bírálókat és a jutalmakat a levelezőlistán keresztül fogjuk kidolgozni. A fotópályázat szervezését Nagy Géza vállalta.

Szintén Nagy Géza javasolta és vállalta egy pilisi túra megszervezését. Elsősorban a Vazelin-csoport részére, de bárki jelentkezhetsz. Várható időpontja: szeptember.

Szigetvári István javasolta és vállalta egy aggteleki hétvége megszervezését. Várható időpontja: szeptember.

Az idei évben a Mikulás-túra a szokott időpontban, december 2-4 között várható.

A túrák szervezését Szeredi Annával mint túrafelelőssel és az egyesületi programnaptárral mindenkinek egyeztetnie kell.

6, Nagyház felújítás

felelős: Csurka Mária

Csurka Mária felvetette, hogy a Nagyházban tisztasági festésre van szükség. Vállalta, hogy szeptemberre szervez egy hétvégét, ahol közösségi erővel kifestjük a szobákat.

7, Pesti kötéltechnikai eszközök

felelős: Szigetvári István

Felvetődött, hogy a pesti felszerelés jelenleg egy olyan korábbi tagtársunknál van raktáron, aki idén még nem fizetett tagdíjat. Mivel ez ellentmond a szabályzatainknak, tapintatosan megkérdezzük a volt tagtársunkat a szándéka felől, s megoldást keresünk a felmerült problémára. Szigetvári István vállalta az utánajárását.

Nagy Géza elnök, az elnökségi ülést lezárta.

Kelt: Budapest, 2011.06.26.

Nagy Géza

Székfoglaló az SZKBE új elnökétől

Hétköznapjaimnak csak egyik része a barlangászat, mint általában mindannyiunknál, emellett sok egyéb kötődésem van, annak ellenére, hogy ezek száma az elmúlt években nagyon erősen csökkent. Feleséggel, Magdival, tagjai voltunk egy sor egyesületnek és közösségnek, melyek határainkon innen és túl a magyarság történelmének, néprajzának kutatása, népszerűsítése mellett kötelezték el magukat.

Ezek közül számunkra a legtöbbet a néhai Örökség Népfőiskola jelentette. Ennek maradványa az Életfa alapítvány keretében működtetett Búcsújárás honlap, illetve egy másik szalon a Possibilitas Alapítvány, melynek kurátora vagyok.

Huszonhárom év alatt sokszor megtapasztaltam a közösségek növekedését majd bezúkulását. Ez utóbbi többnyire emberi hibák miatt következett be, amiatt, hogy elemi, de szintén emberi viselkedésmódokat nem tudtak keretek között tartani, illetve szabályozni. Erre példa volt az egyik Örökség tábor, ahol a várt 80 fő helyett 250-en jöttek össze, nagyrésztük kívülálló, aki semmit sem tudott az egésztől, csak hallotta, hogy jó buli. Márpedig 30 fokban Csontváryval vagy magyar szakrális építészettel foglalkozni senkinek sem buli (egy barlangásznak vannak hasonló, de más jellegű tapasztalatai), de van, aki ezért kész áldozatot hozni.

Egy közösség működőképességének feltétele, hogy önmagáról határozott elvei legyenek, hogy nyitott legyen, de képes legyen szabályozottan „integrálni” a kívülről érkezőket. A Szegedi Karszt és Barlangkutató Egyesületben az első feltétel megvan, egyrészt az alapszabályzatában, másrészt a legaktívabb társaink (és az egyesületünknek régi tagjainak) gondolkodásmódjában. Ami jó volna, ha erősödne, az az egymás iránti türelem és tisztelet.

Egy egyesület életét akkor ismeri meg az egyesület szürke tagja, ha bekerül az elnökségbe vagy még inkább az elnöki székbe. Az első dolga új helyzetében valószínűleg az egyesület alapszabályának a részletes elolvasása, ugyanakkor a legnehezebb feladata az, hogy az egyesületet érintő dolgokat ne csak az elnökség, hanem az egész egyesület magáénak érezze. Ez különösen igaz az SZKBE-re, amely jócskán szétagolt.

Az elnökség tagjai – és nemcsak – napi vagy heti rendszerességgel tesznek valamit az egyesület működéséért. Ezek között az első helyen a nagyház fenntartása és működtetése áll. A napi működtetés feltételeit az elmúlt években Tamásnak sikerült

megteremtenie. A próbálkozások jó néhány konfliktust teremtettek, de gondolom, a stabil működéssel a konfliktusok is el fognak tűnni, és az elsődleges céljaink eléréséhez ez egy nyugodt háttérünk lesz.

A közgyűlés után a megválasztott elnökség indulása nehézkes volt, Marcsi csak a közelmúltban – vizsgái sikeres letétele után – vette át Sünitől a titkári teendőket, és az első időszakban a sokirányú elfoglaltságok miatt (alapfokú, túravezetői) nagyon nehezen lehetett az elnökségi ülést is megtartani, és nem is teljes létszámmal. A következő időszak kevésbé leterheltnak ígérkezik, így az év második felére szabadabban lehet tervezni az egész tagságot bevonni szándékozó programokat.

Hogy mi a jó mód arra – az agyagos kupa, a nyári tábor, a Mikulás túra mellett –, hogy több időnk legyen egymásra, még nem tudom, de nagyon szeretném, ha szerveznénk olyan hétvégi túrákat, amelyekben minél többen részt tudnánk venni, és amelyeket egészében közösen töltött idő jellemezne. Tehát nem mennénk ötvenen hatféle barlangba, hanem közösen túráznánk, és együtt lennénk, például bográcsoznánk, hogy a mögöttünk levő nagyon problémás időszakot át tudjuk beszélgetni. Én úgy érzem, hogy egy sor konfliktus nem lett lezárva, hanem igyekszünk nem gondolni rá. Ez nem biztos, hogy jó megoldás.

Szeretném, ha megvalósulna Pisti elképzelése a speciális barlangász továbbképzésekről. Az egyik már egy könnyebb próbán túl is van, az elsősegélynyújtás próbája az alapfokú tanfolyamon megvolt. Ez úgy nézne ki, hogy mondjuk a Pál kőfejtőben egy egész napos elsősegélynyújtási gyakorlaton vennénk részt úgy, hogy mindenki elhozza otthonról a lejárt szavatosságú kötszereit és ezeket szakember segítségével „elgyakorlatoznánk”. A másik téma a mozgás képződményekben gazdag barlangban. Érzékelhető, hogy a Mátyás-barlangban kialakuló barlangjáró gyakorlatból ez hiányzik, mivel hozzá vagyunk szokva, hogy nem kell túlzottan odafigyelni a barlangra. Persze ezt valamelyik kellő méretű és képződményekben gazdag barlangban lehetne megvalósítani egy megfelelő tudású barlangász társunk (pl. Juju) irányításával. Szerintem a Pálvölgyi alkalmas hely lenne erre.

Egy további terv az egyesületi fotópályázat. A cél a nagyház díszítése és a kiállítóhely ellátása képeslapokkal, poszterekkel. Valamikor ősszel tartanánk a bírálást Orfűn úgy, hogy minden terület kijelölne két, a pályázásban nem érintett – remélem, lesz ilyen – társunkat. Sajnos a dicsőséget nem tudjuk anyagiakkal honorálni, de megpróbálunk összedobni pénzt a nagytárasokra. A tervezett témák:

Kristályok/Ásványok. Nem tudom, vannak-e közöttünk, akik makróznak, de ez egy nagyon látványos terület.

A barlang mint fotóalany,

A barlangász, a barlangászat mint fotótéma.

Barlangkutatás a nagyvilágban

Szeredi Anna

Összefoglaló a 2011 nyarán lezajlott külföldi barlangász és kutatótáborokról

Kéthetes nyári tábor a Canin-fennsíkon.

2011. augusztus 12-28

A cél, hogy a helyszínen folyamatosan legyen 10-15 fő a két hét alatt.

A tábor helye: a korábbi lvekhez hasonlóan a Boegan-katlanban.

Elhelyezés: sátrakban, annak minden komfortjával.

A tábor céljai:

1. Boegan-barlang továbbkutatása. Időjárásfüggő.
2. Sisma szűkület "ápolása"
3. Increduli továbbkutatása
2. Ab. Prez beszerelése és kutatása
3. Korábbi és új felszíni kutatási pontok
4. Cirkusz-völgy továbbkutatása
5. Az eddigi évek során megismert, feltárt objektumok részletes kataszterének folytatása és dokumentálása. (térképezés, helymeghatározás, fotózás, földtani-morfológiai feldolgozás)
6. Túralehetőségek a környező barlangokban:
 - a. Davanzo-barlang beszerelt részek (az olaszokkal még egyeztetünk)
 - b. Magyar-barlang takarító túra, beszereléssel
 - c. Ab. Presso
 - d. Goriuda forrásbarlang (az olaszokkal még egyeztetünk)

A feltárásokról információt és képeket találsz a Gortani Team webalbumában:

<http://picasaweb.google.com/gortani>

<http://picasaweb.google.com/gortani/CaninBoeganKatlanBarlangjai#>

Kéthetes nyári tábor Montenegróban

2011. július 29-augusztus 14.

Tervek 2011-re:

- Njegos: további feltárás és dokumentáció bivakolással
- Dögös térképezés folytatása Szabó Zoli vezetésével

- Nyúl-lika feltárás és dokumentáció Adrenalin csoport vezetésével
 - Miloseva feletti lyuk további feltárása
 - Kétlyukú további kutatása Nagy Gergő vezetésével
 - Egyéb barlangok
 - Felszíni GPS-felmérés folytatása
- Információk: www.montenegro.barlang.hu

Kéthetes nyári tábor Albániában 2011. július 22-30.

Tábor helye: Harape hegység, 2008-as tábor
Elhelyezés: sátorban, egyénileg
Részvétel: meghívásos alapon

Szervező: Losonczy Gábor (Losi)

A tábor célja: A Hiúz-barlang további kutatása, térképezés, kataszterezés.

Barlangkutatás: beszámolók

Ambrus Gergő Elveszett Paradicsom - Szlovéniai Migovec-fennsík

Az angol ICCG és a szlovén JSPDT hagyományos nyári expedíciója a szlovéniai Migovec-fennsíkon, Tolmin közelében volt. Az idei tábor fedőneve az Izgubljeni Raj, azaz Elveszett Paradicsom volt. A meglehetősen mostoha időjárás (hó, fagy, stb.) ellenére sikerült – a tavalyi évhez hasonlóan – 2229 m új járatot találni, és a barlang alsó végpontját is kb. 90 m-rel lejjebb nyomtuk. Így a Vrtnarija (Gardeners' World) barlang új hossza 11025 m, mélysége 888 m, a Migovecen feltárt barlangok össz hossza pedig kb. 30km. Az új járatok a -500 m és -900 m közötti zónában helyezkednek el, ebből kb. 1 km kristályos (aragonit, gipsz, kalcit), fosszilis folyosó, erős huzattal, ami a jövő évi kutatások fő helyszíne lesz.

Domina Eszter

Horvát expedíció

Július 24-én, vasárnap befejeződött a horvát expedíció az alábbi eredményekkel:

3 napot bivakoltunk hatan (öt horvát és én) a Panjkov ponor új, tavaly felfedezett részében. Ez egy fosszilis, érintetlen, cseppköves szakasz, nagyobb tavakkal, gyönyörű cseppkőzászlókkal, heliktitekkel, száraz tetarátá medencékkel. A tavalyi végponttól továbbsétálva még körülbelül 300 métert jártunk be a főjárat mentén, és a bivak előtt bejártunk egy 35 méteres aknát, ami szifonban végződik.

Ezenkívül egy oldaljáraton másztunk fel (+80m új rész), ahol kisebb bontást követően hangokat hallottunk. Csak a felszínen derült ki, hogy az egyik helyi erdész volt, aki teljesen véletlenül ott dolgozott. (El tudjátok képzelni, mekkora volt az öröm, amikor kiderült, hogy egyikünk sem hallucinált...)

Ezt követően a felszínről elkezdtünk bontani egy kisebb zsombolyt, ahonnan elvileg a hangok jöhettek. Itt nagyobb köveket kell pakolni, szépen huzatol, tágul és nagyon-nagyon ígéretes. Sajnos idő hiányában nem lett belyukadás, viszont tervezzük még a nyáron az összefüstölést és a bontás folytatását. Ha valakit érdekel a dolog, szóljon.

Készült film és fényképek is az expedícióról (az új részről is), ha összevágták és kiválogatták, akkor tervezem bemutatni. Az új részen szép mennyiségű állatot gyűjtöttem, várható új faj, illetve alfaj felfedezése.

Sajnos idő hiányában csak 2 oldaljáratot tudtunk megnézni, viszont sok lenne még, és több ígéretes kürtő is várja a felfedezőket.... És van legalább 3 olyan szifon, amit érdemes lenne megmerülni...

A tavalyi 1,3 km-hez képest a 415 méter nem olyan sok, de az új bejárat felfedezése komoly eredmény.

Ezúton is köszönöm minden magyar résztvevőnek a segítséget!

Pál Zsolt

Mecsek (SZKBE) nyári kutatótábor

Az idei mecseki nyári kutató tábor lakónak az első másfél hétben dacolnia kellett a zord időjárással, ugyanis a folyamatos esőzést néha felhőszakadás tarkította. A tábori feladatok ellátása mellett így a napi rutinunk részévé vált a monszun is, ami többnyire rendszeresen érkezett, igaz,

napközben voltak esőmentes időszakok is. A kipakolás a kis létszám ellenére jól sikerült, egy nap alatt végeztünk vele. Kiépült a zuhany és az aznap esti vacsi is a teljesen felszerelt konyhában rotyogott már.

Cuccolás (fotó Szabó Péter)

A kutatómunkát szem előtt tartva, a tábor karbantartására is fordítottunk időt és energiát! Az 5 fős csapat 1 hét alatt szerelte be a Gilisztásba az új levegőztető rendszert. Hosszú idő után lehetővé vált a barlangi munka az oxigénhiány fellépésének veszélye nélkül! Három darab 150 mm átmérőjű ventilátor folyamatos és egyenletes működése biztosítja a friss erdei levegő lejutását a 80mm átmérőjű csövön! A cső vége a jelenlegi végponton található. Az időjárás kiszűrt velünk, és a végponton összegyűlt víz megnehezítette a továbbhaladási munkálatokat.

A második aknában építenünk kellett egy gátat, ahová a felgyülemlött vizet szivattyúztuk – reménytelennek látszó küzdelemmel. A víz mennyisége elegendő volt a munka akadályozásához, viszont a szivattyúzáshoz szinte kevés. Nagy küzdelmek árán a vizet eltávolítottuk az útból, és apró léptekkel megindult a bontás. Sajnos minden bontási művelet előtt el kellett távolítani a vizet. A végponti munkahely mostoha körülményeit példázza, hogy a rettenthetetlen Kovács Bálint is megtorpant a víz láttán! Sajnos a barlang jelenlegi ábrázatáról nem készítettem fényképeket, de a szeptemberi kutató során pótolom eme hiányosságot, és vizualizálható lesz a jelenlegi helyzet. Sajnos nem sikerült a régi végpont elérése. A táborban készítettünk két új strapabíró asztalt és négy padot. Készült esőelvezető csatorna a patakig és az esőbeálló mellett kisebb mértékű kövezés.

Táborépítés (fotó: Szabó Péter)

Ezt nem részletezem nagyon, sokat mond az is, hogy a zsíros kenyér elvétele szerepelt az étlapon. Az UAZ tolása jelen esetben is nagy összefogást igényelt, és csapatépítő jellege volt. Sanyika profin kormányozta a sokszor térdig érő sárban az egyesületi bárkát. Az idő jókedvvel és kemény munkával telt el. Az alkoholtilalom feloldódott a tábor területén, bár jövőre ezt majd korlátok közé kell szorítani. Nyugodtan mondhatom, hogy aki részt vett a táborban, az jól érezte magát.

Felszínen (fotó Szabó Péter)

Jelenlegi célunk, hogy a Gilisztásban eljussunk legalább az előttünk rejlő terembe. Ha elérünk odáig, a terem állapotától függően átértékeljük a helyzetet. Szeptemberben a barlang kap új használható kötelet (a jelenlegi 11-es kötelet kiszerelem). A munka megkönnyítése érdekében napirenden van a Lábkaparós szétzúzása. Jómagam szeretném kiterjeszteni a kutatást a Vízfő vízgyűjtő területén belül más, még ismeretlen barlangokra is. Ezúton is szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik két hétig kitarartottak, és a lehangoló körülmények ellenére nem adták fel, és azoknak is, akik idő hiányában nem tudtak végig jelen lenni.

Találkozunk jövőre! Vigyünk fényt a sötétségbe!

Főző Péter

X. Agyagos Kupa

2011 májusában megrendezésre került a X. Agyagos Kupa! Idén, nagy szerencsénkre, az orfűi ház adott helyet a versenynek, ahol rengeteg jó program várta a résztvevőket. Hogy csak egy párat említsek: borfejtés, rekeszpítés, kerek székes feladat, játékok tojással, de a szokásos csomózás mellett, lehetett orrfűt készíteni vagy szénát szállítani plusz pontért. A beígért gumipontozás természetesen működött, és a csapatok is megfelelően nyaltak „vesztegettek”.

Versenyben (fotó: Lódy Nóra)

Sem a zsűri, sem a csapatok nem maradtak szomjasak a versenynap végére. Este tábortűz, nappal jókedvtől harsogó csapatoktól volt hangos a Vízfő környéke. Idén sajnos, érdeklődés hiányában a csapat előadás és a barlangos feladat is elmaradt.

A színes programok mellett az egyesületek is változatosak voltak, ProNatura nélkül természetesen nincs verseny, de jelen volt a versenynek helyt adó SZKBE mellett a Debreceniek, Gubacs, Triász és a Sztilolit egyesülete is.

Nagyon jó hangulatú volt a hétvége, az időjárás is kifogástalan volt.

Verseny után (fotó: Lódy Nóra)

Csapatverseny:

Családi vállalkozás: Bea, Zé, Taknyász (ProNatura)

Mi inkább iszunk!:Ági, Kispihe, Boci (Debreceni csapat)

Vak vezet világtalant: Zita, Szanya, Milán (SZKBE) Mellbedobással!

Szopós Berci: Kara, Gabi, Süti, Dini (vegyes)

Katasztrofális benzinhiány!: Szilvi, Poszter, Tibi (Sztilolit)

Sima csiga: Kató, Zsolti, Dini (SZKBE)

Olyan nincs, hogy nincs! Gergő, Tomi, Robi (vegyes)

Akkor van!: Fanni, Csüngi, Bence (vegyes)

Ittas tulipánok!: Rizsa, Joe, Kornél (SZKBE)

Egyéni:

Fiú

Lány

1. Dini

1. Anikó

2. Szasza

2. Kara

3. Gergő

3. Bea

4. Zé

5. Máté

6. Kovács Robi

7. Másik Robi

8. Kispihe

Gratulálunk Mindenkinek!

Köszönjük a részvételt!

Agyagos Dream Team!

Kertész Anikó, Lódy Nóri, Király Eszter, Kovács Róbert, dr. Tihanyi Keve, Főző Péter

Anita, Gina, Judit és Tamás

MECSEK földtani terepgyakorlat

Mint azt sokan tudjátok, a nyári táborral párhuzamosan egy földtani szakmai rendezvénynek is otthont adott a Mecsek Háza. Augusztus 3 és 9 között a Magyarhoni Földtani Társulat Ifjúsági Bizottsága a Mecsek Háza Egyesülettel közösen sikerrel megrendezte első összegytemi földtani terepgyakorlatát a Mecsekben.

Miocén kavics meghatározás Józsa Sándorral (ELTE).

A terepgyakorlaton 18 hallgató (BSc-, MSc- és PhD-hallgató, illetve frissen végzett geológus) vett részt az ország 5 egyeteméről (ELTE 7 fő, ME 5 fő, NYME 2 fő, PTE 2 fő, SZTE 2 fő). A programmal a célunk egy hagyomány-teremtő programsorozat

elindítása, melynek keretén belül évente minden egyetemen meghirdetésre kerülne hasonló összegyememi terepgyakorlat.

A terepgyakorlat során a magas szintű szakmai vezetésről elismert hazai kutatók, oktatók és szakemberek gondoskodtak, akiket több egyetemről és neves földtani kutatással foglalkozó hazai cégtől, intézménytől kértünk fel.

A nyitó napon a bevezető előadásokat Dr. Barabás András (Linc Energy), Dr. Konrád Gyula (PTE) és Dr. Sebe Krisztina (PTE) tartották.

A terepi program a következő témakörök szerint valósult meg:

1. nap:

A mecseki etalon rétegsor megismerése (Hámos Gábor & Máthé Zoltán, MECSEKÉRC Zrt.; Dr. Barabás András, Linc Energy)

A dél-dunántúli permokarbon képződmények: hagyományos felfogás és rétegtani problémák (Dr. Varga Andrea, PTE)

Triász törmelékes és karbonátos rámpa üledékképződés (Dr. Konrád Gyula, PTE)

Középső-miocén képződmények és neotektonika (Dr. Sebe Krisztina, PTE)

Ázott csapat a Jakab-hegyen (fotó: szerzők)

2. nap:

**Metamorf folyamatokról
gondolkozunk M. Tóth Tivadarral
(SZTE) az ófalui Goldgrund-völgyben**
(fotó: szerzők)

Variszkuszi metamorf aljzat (Dr. M. Tóth Tivadar, SZTE)

Karbon \neq szén, mórági történetek (Dr. Maros Gyula, MÁFI)

Bátaapáti Nemzeti Radioaktív Hulladéktároló meglátogatása (Dr. Maros Gyula, MÁFI; Szebényi Géza MECSEKÉRC Zrt.)

3. nap:

Elsüllyedt hegységek nyomában („Adjátok vissza a hegyemet!” – Miocén törmelékes képződmények) (Dr. Józsa Sándor & Dr. Szakmány György, ELTE)

4. nap:

Riftesedés és mecseki típusú atollok a Mecseki-zónában – bauxitosodás és karbonátplatform a Villányi-zónában (Dr. Császár Géza, ELTE)

5. nap:

Egy köszénláptól a pelágikumig – a mecseki jura rétegsor rejtelsei (Dr. Raucsik Béla, PTE)

A csapat bevállalás része a Trió-barlangban (fotó: szerzők)

A záró napon fakultatív programként overálos barlangtúrára volt lehetőség a Trió-barlangban Gina és Judit vezetésével.

A terepgyakorlat szervezésében részt vettek: Dr. Erőss Anita (ELTE), Győri Orsolya (ELTE), Kovács-Lukoczki Georgina (PTE), Lukáts Lilla (Mecsek Háza Egyesület), Páll-Somogyi Kinga (PTE), Tarnai Tamás (Mecsek Háza Egyesület) és Dr. Tóth Judit (MOL NyRt.).

A rendezvényt a Magyarhoni Földtani Társulat, a MECSEKÉRC Zrt., a PTE Földrajzi Intézete és az ELTE Általános és Alkalmazott Földtani Tanszéke támogatta.

A terepgyakorlat kirándulásvezetőjét megtaláljátok a <http://applied.geology.elte.hu/index.php/hallgatoknak> weboldalon. A terepgyakorlaton készült fényképeket a <https://picasaweb.google.com/117407757881198918959> weboldalon lehet megtekinteni. Reméljük, hogy a jövő évi terepgyakorlaton a földtani érdeklődésű barlangász kispajtások közül is sokakat látunk majd!

Jó szerencsét!

Beregi-Nagy Edit

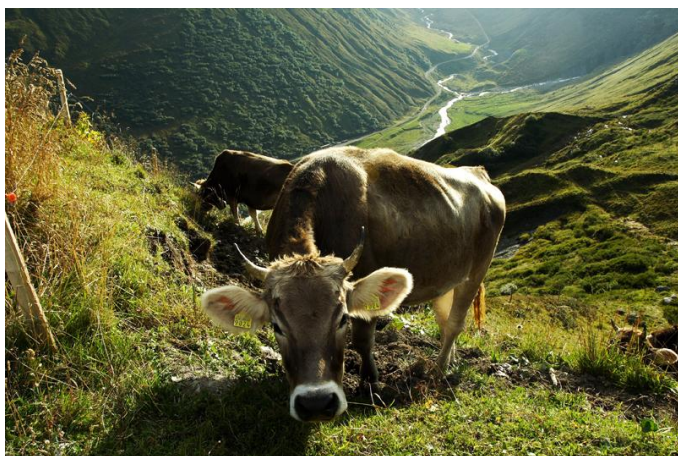
Üveghegyek között – Svájc hágóin

Reneszánszát éljük a természeti csodák felfedezésének. S hogy miért? Az egyik fő ok a divat. Szuper túracipők, csinos ingek, dzsekik és nadrágok csábítanak a kirakatokból, na és persze csipkés, hófödte hegyormok fotói, ahová tervezték ezeket. A másik ok pedig éppen az, ami a gyorsan változó divatot szüli: a természettől egyre messzebb zuhanó civilizáció. Ám ez utóbbi mégsem képes száműzni az ősi vágyat, hogy eljussunk oda, ahol alkonyatkor a mormoták füttyögése hallik, ahol a gigantikus sziklák között bolyong a szél, s ahol a hó és a jég örök vendég. Nos, akkor irány az Alpok leginkább „csupahegy” országa, Svájc.

Az Alpok roppant tömbje történelmet írt Európa közepén: elválasztotta a nyugatot a kelettől, a vidám mediterrán világot a komor germán északról. A négyezer méter fölé nyúló bércek közt átvezető hágókon régebben roppant vállalkozás volt az átkelés: hadvezérek, Hannibál, Napóleon tört át itt katonáival. Ám napjainkban is készülni kell, ha valaki a hegyeken átvágva készül Svájc szívébe, hisz a csak nyáron járható utakon az autósok képességeit is próbára teszik a hajtűkanyarokkal zsúfolt, lélegzetelállító szakadékokkal szegélyezett szerpentinek.

Ha igazi élménnyel akarunk hazatérni Svájcból, autóval vagy motorral kell indulnunk, és a túrabakancsot se feledjük odahaza.

Érdeemes Ausztria felől, Chur érintésével, a 19-es úton haladva érkezni a csak június és október között járható hágók birodalmába. Az első meghökkentő sziklafalsorozat Flims üdülőtelepülésnél láthatjuk. Majd az egyre emelkedő úton fokozatosan kiérünk a fenyvesek zónájából, a cserjék és a havasi gyepek világába emelkedünk.

Oberalp-hágón tehénkék (fotó BNE)

Elsőként a 2044 méter magas Oberalp-hágón kell átkelnünk, amely ízelítőt ad abból, hogy mindössze néhány méterenként alacsony kis kőoszlopok szegélyezik a lélegzetelállítóan meredek hegyoldalakon haladó szerpentineket. Döbbenetes látni azt is, hogy a rémisztőnek tűnő meredélyeken milyen könnyedén közlekednek és békésen legelnek a tejeskávé színű, szőrpamacsos fülű svájci tehének.

Hajtűkanyarok sora után, virágoktól pompázó rétek és sziklafalak, káprázatos vízesések mellett elsuhanva jutunk fel a magashegyi átjárók királynője, a 2431 méter magas Furka-hágó tetejére. Itt nyaranta a hóesés sem ritka, ám ha ragyogó napsütést lelünk, napozni is kifeküdhetünk. Bámulhatjuk akár órák hosszat is a jégmezőket, a hegyekre könnyedén felfutó szerpentineket, és a Valais-völgy mesebeli táját.

Rhone gleccser (fotó BNE)

Átkelve a hágón Svájc leghíresebb természeti látványossága fogad minket, a Rhone gleccser. Évezredek hava tömörült itt kékes-fehér jégfolyammá, amelyből mintegy száz méter magas, meg-meg törő zuhatagként bukkan elő az újszülött Rhone folyó. Évszázadok óta utazók ezrei csodálták meg e lenyűgöző természeti képződményt.

Gletsch településről a Rhone gleccser (fotó BNE)

Sőt, nekik köszönhetjük a gleccser szót, pontosabban a településnek, ahonnan a jégzuhatagot fürkészték: a hágó nyugati lábához simuló hegyi település neve Gletsch. Azt is megtudhatjuk, hogy milyen látványt nyújt belülről a jégfolyó. Sétálhatunk a Rhone gleccser gyomrában, amelyben a turisták kedvéért jégbarlangot vájnak évről évre.

Lejutva a Fuka-hágóról, érdemes egy kávéra vagy éppen ebédre elidőzni a 1761 méter magasan fekvő Gletschen, ahonnan nyugat felé utazva Svájc gyümölcsöskertjébe, a Valais-völgybe juthatunk, északra pedig egy újabb hágó és tetején a Grimsel Rezervátum vár minket.

Ez utóbbi 2164 méter magas tetején felduzzasztott tavat, mormotáknak épített kis menhelyet, számos kedves kis rágcsálót és hóbaglyokat is láthatunk.

Mormi támad (fotó BNE)

A Valois-völgy irányába utazva az apró kis falvakban, például Münsterben, különleges lábakon álló, fából készült régi épületekre csodálkozhatunk rá.

E vidéken a hegyek kínálta építőanyagot felhasználva, hatalmas kerek köveken nyugvó cölöpökön állnak a légies könnyedséggel megépített házak és gazdasági épületek. A hó elolvadása után hömpölygő vizek és a rágcsálók elleni védelem kényszerítette az itt élőket e különleges építési technika alkalmazására.

Münster házai (fotó: BNE)

Ha a Rhone mentén utazunk, érdemes néhány napot elidőzni Valois kanton fővárosában, Sionban. E város a római Sedunum település utóda, a 4. századtól püspöki székhely. A völgyből meredeken kiemelkedő kettős kúpú szirthegyének egyikén a 13. században épült Tourbillon-vár romja, míg a másikon a 12-13. századi Notre Dame de Valère román stílusú, napjainkban is működő temploma áll.

Sion két hegye (fotó BNE)

A várhegy tövéhez simul az óváros, ahol középkori házak, templomok, kellemes teraszos éttermek találhatóak. A francia nyelvterülethez tartozó Sion szinte mediterrán hangulatot áraszt, köszönhetően napfényes fekvésének és a szőlővel beültetett domboldaloknak. Ráadásul magyarként kissé otthon is érezhetjük magunkat, hiszen a város büszke arra, hogy Varga István hegedűművész itt talált új otthonra, és haláláig a városban élt. A Varga-kultusz jegyében igen élénk a zenei élet Sionban, egymást követik nyaranta a hangversenyek.

A Valois-völgyet nyugat felé a Genfi-tó határolja, melynek keleti csücskében Svájc egyik legérdekesebb történelmi emléke, Chillon vízivára áll. A tóból kiemelkedő sziklapadra csaknem ezer évvel ezelőtt emelt, majd később gótikus belső árkádokkal megtöltött várban hajdan gyakran időztek uralkodók, míg a víz közelében lévő börtönszárnyában a korszak legveszélyesebb politikai foglyait őrizték. S hogy mi mindenre figyelnek a svájciak?

Chillon vízivára (fotó: BNE)

A vízivárban megdöbbenő módon magyarul is olvashatjuk a szobáról szobára kalauzoló turistavezetőt.

Sionból tovább utazva délnyugat felé, a Szent Bernát-hágót sem érdemes kihagyni. Ez a legrégebbi átjáró a Nyugati-Alpokon át Itália felé. A kelták már a 2. században használták, és legendák szólnak arról, hogy Hannibál itt kelt át elefántjaival.

Szent Bernát-hágó (fotó: BNE)

Ahol Napóleon is járt (fotó: BNE)

Az viszont bizonyos, hogy a rómaiak idejében fontos hadi és kereskedelmi útja volt Gallia felé, 43-ban Claudius császár castrumokkal is megtűzdelte, hogy biztosítsa az átkelést a havas ormok között. 733-ban itt kelt át hadaival Nagy Károly, 1077-ben erre utazott IV. Henrik, amikor a pápához igyekezett Canossa várába, 1800-ban pedig Napóleon seregei vonultak rajta. Napjaink utazói pedig – autósok és komótosan haladó, többnyire nagypapa generációjú motoros társaságok – számos pihenőhelyet találnak, ahol élvezhetik a látványt, fotózhatják a hófödte, csipkés ormú csúcsokat. A 2469 méter magas hágó tetején, ahová a 11. században kolostort is építettek, hogy a hóviharakban, eltévedt utazókat a szerzetesek megsegíthessék, bernáthegyi kutyákat is láthatunk. Hajdan e nagytestű kutyák segítették felkutatni a szerencsétlenül járt utazókat.

Nos, ennyit ízelítőül! Az bizonyos, hogy ha Svájc felfedezésére vállalkozunk, mozgalmas utazásra számítsunk: természeti csodák sokasága, izgalmas túrák, ódon várakban kialakított, kézbe vehető, kipróbálható tárgyakkal berendezett múzeumok várnak minket. Érdemes egy vaskos útikönyvet beszerezni, valamint egy füzetet és tollat is magunkkal vinnünk. Jó mulatság és örök emlék, ha rászánjuk magunkat, hogy esténként útinaplóban rögzítsük a látottakat és az átélt kalandokat. Írásunkat nyomban fel is olvashatjuk útitársainknak, családunknak, lurkóinknak, akik esténként minden bizonnyal izgatottan fogják várni, hogy róluk milyen történet került bele a naplónkba.

Csurka Mária

Adatbázis szerkesztő szakember két és fél éve járja a föld alatti világot, ha vele túrázol a barlangban, unatkozni biztos nem fogsz: a szarkasztikus humor éppúgy otthon van nála, mint a lélekkel kibélelt beszélgetés.

- *Barlangok, titkok rejtélyek, sejtelmes föld alatti világ, jó társaság, testedzés, vagy valami teljesen más dolog, ami a barlangászok közé vitt?*
- A véletlen. A barátom munkahelyén (Mol) hirdettek egy négyalkalmas lehetőséget barlangok bejárására. Gondoltuk megnézzük, mi ez.
- *Korábban semmilyen vonzódásod nem volt a barlangok iránt?*
- Nem. Csak a "kötelező" köröket futottam: Baradla, lillafüredi barlangok – családi időtöltés keretén belül. És azt se mondhatnám, hogy az első két barlang (Trió, Béke), amit ebben a négyalkalmas túrasorozaton megismertem, túlságosan pozitív hatást gyakorolt volna rám. A döntő a Mátyás-hegyi és a Ferenc-hegyi barlang volt: ott volt lehetőségem mászni, amit én gyerekkorom óta nagyon szeretek (hegyet, fát, tornyot, bármit).
- *Hányat írtak ekkor, amikor ezekben a barlangokban először jártál?*
- Mindez 2009 márciusában kezdődött, tehát nem túl régen. Aztán elmentünk az első Szuadó-völgyi kutatótáborba, ahol remek emberekkel ismerkedtünk meg, és ahogy telt az idő, szép lassan ráérezünk a barlangászással járó örömökre, lehetőségekre és a nehézségekre is.
- *A társaság, az első túrák vezetői mennyire voltak hatással rád, és mennyire közös döntés volt barátoddal, Petivel, hogy nektek a barlangászást csinálni kell?*
- Biztosan nagyon sokat számított az, hogy ezek a túrák nagyon jó hangulatúak voltak. Laikusként különösképp ittuk a túrákon a vezetők minden szavát. Aztán jó volt azt is látni, hogy mindenki odafigyel mindenkire. Ma már tudom, hogy ez alapkövetelmény, de akkor ez nagyon jól esett. A nagyvárosi ember sajnos már elszokott attól, hogy ne vaddisznóként közlekedjen a világban. Azt hiszem, hogy

konkrét döntés nem született. Valaki megkérdezte, hogy nincs-e kedvünk rendszeresen járni túrázni a Matyiba, mi meg igent mondtunk. Azt hittem, hogy egy idő után unalmas lesz mindig ugyanazokat a lukakat bújni, de erről szó sincs!

- *Nem említesz személyeket. Akiknek nagy részük volt, abban, hogy ezeket a nagyszerű élményeket megélhették. Kik ők?*
- Szándékosan nem mondom neveket, mert nem szeretnék senkit megbántani azzal, hogy kifelejtettem. Azóta szerencsére nőtt azoknak az embereknek a száma, akiktől sokat tanultunk.
- *Azért mégis jó volna tudni, hogy kik segítettek titeket barlagjáróvá válni?*
- De miért???... Na, jó. A kezdeti túrákon a Bölcsike, Kise, TT és az ő segítők. Az azóta eltelt időszakban sokat fejlesztett rajtunk Szigetvári Pisti, neki mindenképpen kijár az öltözőbe egy rózsacsokor (biztosan nagyon örülne neki!).
- *Azért gondolom, hogy fontos, az, hogy tudjuk kik, azok, mert fontosak a visszajelzések. A jók és a rosszak egyaránt. Egy ilyen visszajelzés az is, hogy téged választottak meg az SZKBE titkárának. Ez már több így, mint egy jó testedzés moka, vagy egy jó társaság. Miért lett fontos számodra az egyesület?*

- Alapvetően zárkózott ember vagyok, nagyon nehezen barátkozom és bizonyos értelemben mindig tartom, ha nem is a három lépés, de egy-két lépés távolságot nagyon sok emberrel. Iszonyúan rossz kapcsolattartó vagyok De bekerültem egy dinamikus társaságba, ahol rájöttem arra, hogy 2+2 az lehet 5, sőt még több is. Vagyis,

hogy a csapat együtt többre képes, mint az elsőre látszik. Nagyon értékes emberekkel találkoztam úgy "szakmailag" mint emberileg. Úgy érzem, hogy jó helyen vagyok, és mindenképpen szeretném a munkából kivenni a részem én is. Az eszembe sem jutott korábban, hogy tisztséget is vállaljak, inkább szeretek a háttérben maradni. Aztán a közgyűlésen megkérdezték, hogy nem vállalnám-e el a titkári feladatokat. Végül is igent mondtam, bár nem vagyok meggyőződve arról, hogy jó embert kérdeztek meg. Minden esetre majd igyekszem minden tőlem telhetőt megtenni, hogy ne hozzak szégyent a csapatra!

- *Most nyáron kutatótáborba mész?*

- Igen, a második hétre. Már nagyon várom, mert a Gilisztásban még sohasem voltam, és most mindenképpen le szeretnék menni! A főiskola befejezésének jutalmául beszereztünk egy teljes slószot, amit ott fogok felavatni.

- *Apropó, főiskola! Te voltál az egyetlen, aki kiszállt az alapfokú tanfolyam közben a tanulás és a főiskola miatt. Ez érthető is. De sok túrán együtt voltál a tanfolyamosokkal. Meg előtte is jártál már több barlangban. Melyik volt a számodra a legnagyobb élmény?*

- Az Abaligeti nyugati 2-es ág! Bár tartottam tőle, mert a Békében annak idején a víz miatt sokalltam be. De ez a túra minden korábbi várakozásomat felülmúlta: nagyon jó volt a csapat. Jani vitte a túrát, és gyakorlatilag végig buliztuk mindamellet, hogy Jani tanított is közben. Elfáradtunk a végére, de ez maradt meg bennem úgy, mint egy megismételhetetlen kaland.

- *Szoktál elkeseredni a barlangban, félni, vagy azt gondolni, hogy a barlang mégsem olyan jó hely?*

- Eddig egyszer pánikoltam be, a Matyiban a Szendvicsből kifelé jövet (pedig előtte már párszor voltam ott). Aztán volt már olyan, hogy a Trióból úgy jöttem kifelé, hogy jó lesz újra kint. De olyan érzésem még nem volt, hogy ne szeretnék lemenni, megnézni, hogy mi van odalent. Nem gondolom, hogy lenne olyan értelemben félnivalóm, hogy nem jövök többé fel onnan. Ha betartjuk az alapvető szabályokat, nem érhet nagy baj. Csak észnél kell lenni minden pillanatban, és maximálisan figyelni egymásra.

- *A barlang és minden testi erőpróba neveli (nemesíti?) a lelket. A jó társaság, a barátok erőt adnak az élethez, kivédik a fájdalmak túl erős hullámain. Voltak már ezek a dolgok kapaszkodók a számodra?*

- Ez így igaz az én esetemben is. Nagyon nehéz éveken vannak mögöttem, sok mindent nem sikerült még lezárnom a múltból. A túléléshez fontos az a környezet, amiben mozgunk. Ezért nagyon örülök annak, hogy ez a társaság és a barlangok befogadtak, mert ugyan zöldfülű vagyok még, de azt már érzem egy ideje, hogy jó helyen vagyok.

Rendszeres egyesületi programok

1. Kúszó-mászó, kalandos és edző barlangtúrák:

Budapest, Mátyás hegyi-barlang

Kedd: haladóknak, 18.30-21.00, vezető: Novotnik Gergő

Szerda: kezdő-haladó, 18.00-21.30, vezető: Szigetvári István

Csütörtök: kemény edzőtúra, 18.00-21.00, vezető Szeredi Anna

2. Kötéltechnikai edzés: (igény esetén a készlet erejéig felszerelés kölcsönözhető)

Budapest, változó (barlangi és felszíni) helyszíneken:

Kedd: kezdő-haladó, 18.00-21.00, vezető: Szigetvári István

Előzetes jelentkezéssel!

Szeged, tornateremben és szabadban:

Szerda 18.00-21.00 vezető: Bauer Márton

Pécs: Jelenleg még nincs sem barlangi túra, sem kötelezés. **Várjuk a felelős szervező jelentkezését!**

Mecsek Háza

Barlangok világa kiállítás

Nyitva:

május 1-től augusztus 31-ig, keddtől péntekig 10 órától 16 óráig, szombaton és vasárnap 10 órától 18 óráig, hétfő szünnap

Belépődíjak:

felnőtteknek: 300 Ft/fő

diákoknak, nyugdíjasoknak: 200 Ft/fő

A MECSEK HÁZA szállásdíjai a 2011-es évre

TAGOKNAK:

Padlástér: **1000** Ft + 300 Ft fűtési díj/fő/éjszaka

I. emelet: **1.000** Ft + 300 Ft fűtési díj/fő/éjszaka

Padlástér: **700** Ft (műszakot nem teljesítőknek kutatóhétvége alkalmával)

Gondnoki: **3.500** Ft/fő/éjszaka

KÜLSŐS BARLANGÁSZOKAK:

Padlástér: **1.500** + 300 Ft fűtési díj/fő/éjszaka

I. emelet: **1.500** + 300 Ft fűtési díj/fő/éjszaka

Gondnoki: **3.500** Ft/fő/éjszaka

KÜLSŐSÖKNEK:

Padlástér: **2.000** Ft + 300 Ft fűtési díj/fő/éjszaka

I. emelet: **2.000** Ft + 300 Ft fűtési díj/fő/éjszaka

Gondnoki: **3.500** Ft/fő/éjszaka

Megjegyzés:

- tagnak számít az a személy, aki a tárgyévben már befizette a tagdíjat;
- a fűtési hozzájárulást október 15. - április 15. között kell fizetni;
- az 1 éjszakára megszálló vendégeknél 200 Ft/fő mosási felárat számolunk (kivéve a tagok esetében);
- 6 év alatti gyermek ingyen száll meg; 6-14 éves korig fél áron,
- a kupon értéke 250 Ft;
- bronz fokozatú támogatóink részére (1 000-1 999 Ft/hó) nyolc, ezüst fokozatú támogatóink részére (2 000-4 999 Ft/hó) tizenhat, arany fokozatú támogatóink részére (5 000-9 999 Ft/hó) negyven, gyémánt fokozatú támogatóink részére (> 10 000 Ft/hó) száz vendégéjszakát biztosítunk vagy a padlástérben vagy az I. emeleti szobák valamelyikében,
- pártoló tag apartmanban való megszállása esetén 2 vendégéjszakát kell elszámolni éjszakánként.
- Az iroda szállásként nem használható!

A Mecsek Háza szolgáltatásainak díjai a 2011-es évre

1. barlangtúra:

- 4500 Ft/fő - túravezető, overall, kobak, gumicsizma, lámpa, túrázó biztosítása
- családi csomag: 2 felnőtt és 1 gyermek: 11 000 Ft; 2 felnőtt és 2 gyermek: 12 500 Ft; 2 felnőtt és 3 gyermek: 13 500 Ft
- csoportos kedvezmény: 10 főtől: 2900 Ft/fő, 20 fő felett: 2500 Ft/fő

2. tematikus felszíni túra (kaland-, geológiai-, botanikai túra stb.): 5000 Ft alapdíj + 500 Ft/fő részvételi díj

3. rekeszpítés: 5000 Ft alapdíj + 500 Ft/fő részvételi díj

Az SzKBE illetékeseinek elérhetőségei

Nagy Géza elnök

Tel:

mail: tetarata@gmail.com

Tarnai Tamás ügyvezető

Tel: 20/910-7762

E-mail: ttarnai@freemail.hu

Csurka Mária titkár

Tel: 70/422-3775

E-mail: maria.csurka@gmail.com

Turi Barna ellenőrző bizottsági elnök

Tel: 70/932-9079

E-mail: turi.barna@gmail.com

Lukáts Lilla turisztikai projektvezető

Tel: 20/380-2064

E-mail: lukatslilla@gmail.com

Impresszum

Telefon:	06/72/598-036; 06/20/380-2064
Fax:	06/72/598-036
Honlap:	www.szkbe.hu
E-mail:	szkbe@szkbe.hu
Székhely/számlázási cím:	6723 Szeged, Szamos u. 6.
Telephely:	7677 Orfű, Barlangkutató u. 1.
Levelezési cím:	6701 Szeged, Pf. 1269
Bankszámlaszám:	57400097-10105577-00000000 Fontana Credit
Adószám:	18461709-1-06

SZKBE Hírmondó

41. szám

Kiadja a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület

Levélcím: 6701 Szeged, Pf. 1269

E-mail: szkbe@szkbe.hu

Honlap: www.szkbe.hu

Főszerkesztő: Beregi-Nagy Edit

tel: 06-20-400-9309 mail: bereginagy@gmail.com

Olvasószerkesztő: Marosi Csilla

Akik nélkül nem jött volna létre a 41. Hírmondó:

Ambrus Gergely, Csurka Mária, Domina Eszter, Főző Péter, Kovács-Lukoczki Georgina, Lődy Nóra, Majer-Vass Laura, Nagy Géza, Ország János, Pál Zsolt, Szabó Péter, Szeredi Anna, Tóth Judit

Felelős kiadó: Tarnai Tamás